

Houtsnippen op herhaling

Hein Verkade

Vele miljoenen Houtsnippen broeden in de uitgestrekte bossen van Noord- en Oost-Europa. In het najaar trekken zij massaal naar het westen om te overwinteren. De Britse Eilanden en West-Frankrijk vormen traditioneel de belangrijkste bestemmingen. De winters zijn echter milder geworden waardoor steeds meer snippen de oversteek naar Engeland niet meer maken en op het vasteland blijven. Maar als koning winter dan toch een keer toeslaat komt de westwaartse trek weer op gang. Steeds meer vogels gokken erop dat het winterse weer van korte duur is en nemen de risicovolle overtocht naar Engeland niet meer. Met de Noordzee als barrière komen de Houtsnippen dan

Figuur 1 Typische schuilplaats voor Houtsnippen op landgoed Offem, februari 2021.

massaal in onze kuststreek terecht.

Een jaar of tien geleden gebeurde dat enkele jaren achter elkaar tijdens koude periodes met sneeuwval. In het Middengebied tussen Noordwijk-Binnen en Noordwijk aan Zee en op landgoed Offem werden opvallende concentraties van soms meer dan 100 Houtsnippen gevonden. Dit vrij nieuwe fenomeen werd destijds beschreven in de tijdschriften 'Limosa' en 'de Strandloper'. Na 2013 volgde een reeks zeer zachte winters waardoor de overwinterende snippen vrijwel onopgemerkt bleven.

Februari 2021 trakteert ons eindelijk weer eens op een vorst- en sneeuwrijke week. Al snel melden zich de eerste Houtsnippen in de duinstreek. Hoe zou het zijn in de oude telgebieden?

Het Middengebied, een van de mooiste stukjes Noordwijk, is inmiddels volgeplempt met verblindend witte villa's en appartementsblokken. Ongeschikt voor schuwe snippen die overdag graag in de dekking blijven van dicht struikgewas.

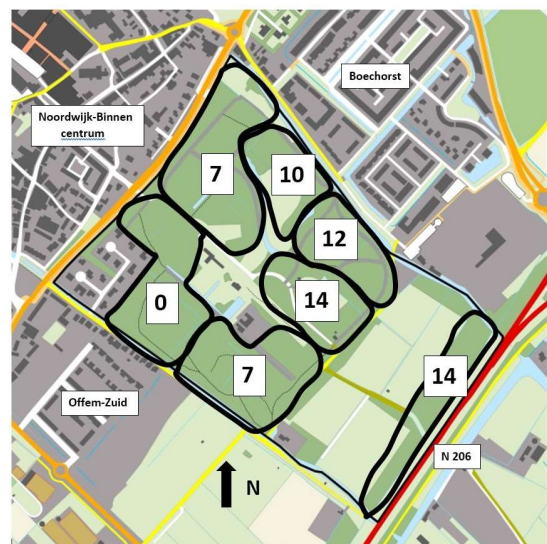
Landgoed Offem houdt moedig stand tussen de oprukkende bebouwing langs de noord- en zuidzijde. Het

is er rustig met veel schuilmogelijkheden onder de talrijke Hulst- en Taxusstruiken (figuur 1). Op 9 februari stuit ik achter het toegangshek op de eerste loop- en foerageersporen van Houtsnippen in de sneeuw. Dat belooft wat. Na een rondgang van drie uur staat de teller op 64 vogels. Het werkelijke aantal ligt zeker hoger. Regelmatig vluchten snippen onder de struiken vandaan, maar het lukt steeds vaker om de vogels te zien zonder ze op te jagen. Oefening baart kunst. Sporen rond een vrijstaande Hulst verraden zijn aanwezigheid. Al sluipend en spiedend komt de vogel in beeld die soms verstijft blijft zitten en dan weer als een Patrijs naar de volgende Hulst rent. Enkele malen sta je op minder dan vijf meter van een Houtsnip. Je mist er dus heel wat.

Het valt op dat de vogels ongelijk verdeeld zitten op Offem. Als je het landgoed opsplijt in min of meer gelijke delen dan blijkt het overgrote deel van de vogels in de oostelijke delen van het landgoed te verblijven (figuur 2). Dit heeft niet met de schuilmogelijkheden te maken. De dichte struiken zijn overal aanwezig.

Er zijn twee mogelijke verklaringen voor dit fenomeen. De vogels arriveren vanuit het oosten. Na een lange reis ploffen zij neer op de eerste de beste plek. Een andere mogelijkheid is dat de polder Hoogeweg, de enige geschikte plek om 's nachts te foerageren, direct ten oosten van Offem ligt. Als de snippen aan het eind van de nacht terugvliegen naar hun schuilplaats is ook de oostelijke helft van het landgoed favoriet. Ze gaan voor de kortste afstand om zo min mogelijk energie te verspillen. Overdag houden zij zich daar schuil en scharrelen soms wat rond op zoek naar voedsel.

Na de vorstperiode zijn de Houtsnippen weer even snel verdwenen als zij gekomen zijn. Een dag voor de vorstnival werden er vier geteld en twee weken erna geen

Figuur 2 Ruimtelijke verdeling van de Houtsnippen op landgoed Offem in februari 2021

een. Wanneer de winters gemiddeld milder worden zullen steeds meer Houtsnippen ten oosten van ons blijven overwinteren. Dan worden de aantallen bij vorstnival alleen maar groter in de kuststrook. We zullen het zien.

